

Eindhoven

Blik voor Groen

Wat als leefbaarheid centraal staat bij het ontwerpen van mobiliteit? Als het juist positief zou bijdragen aan het milieu? Of als doel zou hebben om vervoersbewegingen te voorkomen? Het Embassy Lab 'Blik voor groen' wordt ingezet als tool om te leren. Door naar eerdere experimenten in verschillende steden te kijken, onderzoeken en inventariseren we hoe die zijn opgezet en wat we daarvan kunnen leren. In ruimtelijk ontwerp, de mate van tijdelijkheid en de rol van instanties, overheid en bewoners.

Betrokkenen:
Dutch Design Foundation
Joanne Houmes
Evelien ten Elsen
Dries van Wagenberg

STUDIO 1:1
Eveline Visser
Lucas Zoutendijk
Thom Bronneberg
Miriam van Eck

Gemeente Eindhoven
Thijs van Son

Analyse

'Het gaat er niet om de auto te verbannen. We moeten er anders mee omgaan.'

Rob Adams
Curator Embassy of Mobility

Eindhoven telt 2.250.000m² aan parkeerplekken op straatniveau. De noodzaak om tot meer leefbare straten, buurten en wijken te komen is groot. Onderzoek in België (Straatvinken) laat zien dat de hoeveelheid en het type verkeer in de straat directe invloed heeft op hoe bewoners zich voelen. In prognoses van het CBS is te zien dat het aantal inwoners in Eindhoven de komende jaren zal toenemen (tot 2050 een groei van 21%). Hierdoor neemt de druk op de stad

verder toe. Daarnaast laten verschillende klimaatmodellen van onder andere het KNMI en de Klimateffect-atlas zien dat klimaatverandering zal zorgen voor warmer weer. Ook zal het in de toekomst frequenter en harder gaan regenen, wat lokale wateroverlast kan veroorzaken.

Groen is in veel gevallen (een groot deel van) de oplossing. Groen heeft een positief effect op de psychische en lichamelijke gezondheid van mensen. Kinderen in een

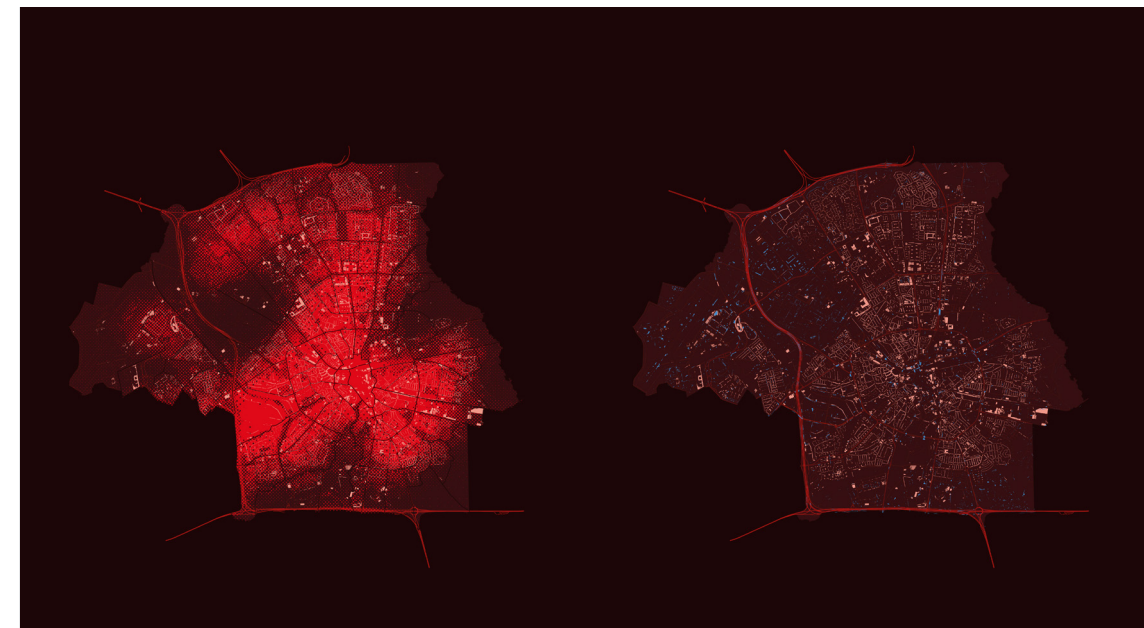
groene omgeving gaan vaker naar buiten en bewegen daardoor meer, waardoor de kans op overgewicht afneemt. Groen heeft ook een direct verkoelend effect op de omgeving, en kan dus bijdragen aan een lagere omgevingstemperatuur. Tot slot kan groen bijdragen aan het opvangen van een piekbui, doordat hemelwater de grond in kan trekken en daarmee het rioolsysteem niet (over)belast.

Visie

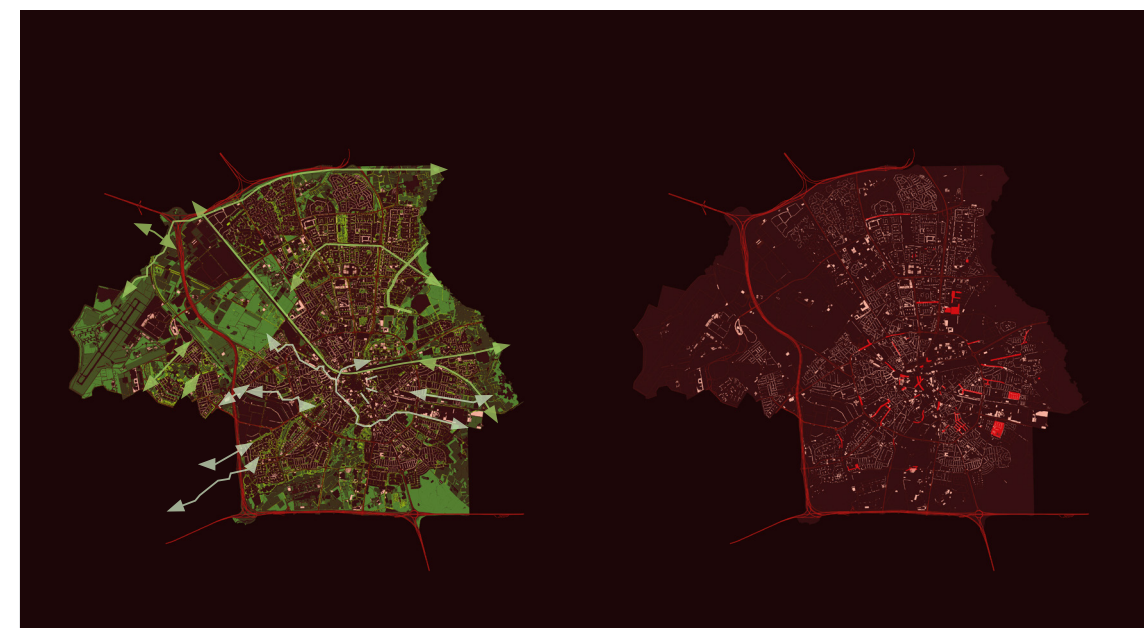
Een straat leefbaar maken gaat over meer dan 'auto's eruit, groen erin'. Er spelen meerdere thema's die meegenomen moeten worden in de totstandkoming van een leefbare straat, zoals: mate van hittestress, wateroverlast, versterking, staat van het riool, wenselijkheid van een groenverbinding en de mate van leefbaarheid.

De URGENTIE van deze thema's maakt de noodzaak groot om bepaalde straten en wijken waarin deze thema's het meest spelen daadwerkelijk te veranderen. Niet alleen omdat minder blik en meer groen er 'leuk' uitziet, maar vooral omdat je met een groenere straat allerlei problemen kunt aanpakken.

Om die reden heeft STUDIO 1:1 vanuit deze verschillende thematieken op een integrale manier een ruimtelijke analyse uitgevoerd op stadsschaal, wijkschaal en op parkeerplekniveau. Dit heeft geresulteerd in een reeks potentiële locaties (straten/wijken) waar in 2022 een pilot kan starten. De urgente inhoudelijke thema's kunnen op dat moment meegenomen worden in het verhaal richting de wijk om draagvlak te creëren.

De kaart links laat het stedelijk hitte-eilandeffect in Eindhoven zien en de kaart rechts de locatie waar wateroverlast op straatniveau plaatsvindt bij een piekbui (≥ 70 mm in 2 uur). Beide zijn een urgente aanleiding om de stad te verkoelen en meer geschikt te maken voor waterberging. Deze kaarten brengen locaties naar voren (straten en buurten) die erg geschikt zijn voor een pilot om aan deze opgave bij te dragen en daarmee de leefbaarheid voor bewoners te vergroten.

De kaart links laat de ambitiekaart van het groenbeleidsplan zien van de Gemeente Eindhoven. Hierin is zichtbaar welke straten en buurten onderdeel zijn van een zoekgebied voor een groene(re) verbinding in de stad. Een pilot zou aan deze vergroening kunnen bijdragen.

De kaart rechts toont alle geplande vervanging van riolering voor de komende jaren. De rioolwerken zijn een goede aanleiding om met bewoners aan de slag te gaan, en de straat leefbaarder in te richten. 'De straat moet toch al open'.

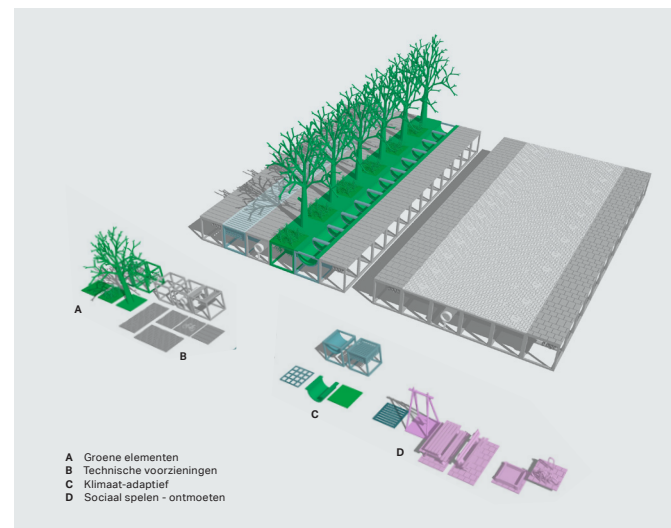
Uitwerking

De analyse van de projecten en hun processen in het verleden leverde een belangrijke conclusie op: voor het slagen van een project – tijdelijk of permanent – zijn bewonersbetrokkenheid, -participatie en frequente communicatie richting bewoners essentieel. Hierbij is het van belang dat er niet al een (schets)ontwerp ligt voordat bewoners betrokken raken. Vanaf het moment dat bewoners meedoen, moet een project open starten, waardoor er voldoende ruimte voor hen is om hun ideeën, dromen en wensen te kunnen delen.

De analyse van alle genomen processtappen van eerdere projecten toont aan dat het van belang is om gedurende het hele proces meerdere ontwerpsessies met bewoners te organiseren, om samen met elkaar tot een ontwerp te komen. Om deze bewonerssessies en participatiemomenten goed in te steken, stelt STUDIO 1:1 een specifieke methodiek voor: een SERIOUS GAME waarmee bewoners samen met profes-

sionals aan de slag gaan om hun huidige straatprofiel te veranderen in een potentieel toekomstbeeld. Het doel van het spel is het groener maken van de straat. In de methodiek zitten verschillende aspecten die belangrijk zijn bij het behalen van het doel: technische voorzieningen, zoals infiltratiekratten. Klimaat adaptieve toepassingen. En elementen om de straat socialer en leefbaarder te maken. Door het ontwerp van de methodiek – met modules en blokjes – kunnen de ontwerpelementen worden uitgebreid of aangepast. Hetzelfde geldt voor het straatprofiel. Hiermee is de methodiek toepasbaar op verschillende straten, en daarmee inzetbaar bij verschillende pilots. Ook binnen een pilot is deze methodiek meerdere keren in te zetten bij de verschillende bewonerssessies, zoals die terugkomen in de tijdslijn van de referentieprojecten. Daarmee is het een waardevol participatie- en communicatiemiddel voor de bewoners onderling en tussen de bewoners en de professionals.

Schetsontwerp van een serious game om samen met bewoners aan de slag te gaan met het leefbaarder maken van hun straatprofiel.

Impressie van een potentieel eindresultaat van de Terwestenstraat (Eindhoven).

Testmodel van de serious game op de Dutch Design Week als onderdeel van de Embassy of Mobility.

Impressie van een potentieel eindresultaat van de Vinckenbrinckstraat (Eindhoven).

What's next?

'Interessant, ik word er erg enthousiast van!'
Maartje van den Bosch
Trudo

Plan van aanpak de bewonersbetrokkenheid op te laten volgen door een pilot die kan leiden tot permanente aanpassing van een straat.

Volgende stappen en aanbevelingen

Op basis van de ruimtelijke-, project- en procesanalyse van referentieprojecten, stelt STUDIO 1:1 voor om voorafgaand aan de start van de pilot eerst een aantal beleidsmatige en procesmatige keuzes te maken:

1. Neem een beslissing over het aantal pilots (advies: minimaal 5 zodat het gecreëerde draagvlak behouden blijft en lessen uit een eerste pilot kunnen worden meegenomen richting een tweede pilot). Er kan natuurlijk gestart worden met 1 pilot.
2. Neem een beslissing over het einddoel. Stopt het na de pilot? Advies is om een permanente aanpassing van een straat als einddoel te hebben.
3. Organiseer aan de voorkant uren en

middelen om continuïteit van de pilot(s) te borgen.

4. Zet voorafgaand aan de start in op een communicatieplan voor tijdens het hele traject (vooraf, oproep bewoners, processtappen, etc).

Vervolgens kan er gestart worden met een pilot. De keuze in welke straat of buurt wordt gestart is een belangrijke. Deze kan gemaakt worden op inhoudelijke gronden, maar het ook denkbaar om een 'oproep' te doen aan de stad. Vervolgens moeten er verschillende processtappen doorlopen worden zoals weergegeven in de tijdslijn hierboven. Momenteel worden de mogelijkheden voor een pilot in Brainport Regio met de Embassy of Mobility, partners en de Gemeente Eindhoven onderzocht.